

De Bont for “watcher” van de belastingkamer! ;-)

Prof. mr. G.J.M.E. de Bont, actueel tot 02-01-2015

Actueel tot	02-01-2015
Auteur	Prof. mr. G.J.M.E. de Bont ^[1]
Vakgebied(en)	Bestuursprocesrecht / Beroep Belastingrecht algemeen (V)

In een persbericht van de Hoge Raad van april 2014 (www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/Nieuws/Pages/Belastingkamerviertdijjaar100-jarigbestaan.aspx) werden de festiviteiten voor het jaar 2015 al aangekondigd. Daarvoor is zeker aanleiding, nu de belastingkamer van de Hoge Raad in dat jaar 100 jaar bestaat. Allereerst zal er een “cyber amicorum” komen met blogs van “bij de fiscaliteit betrokken spelers”. Dat bloggen kan — gevraagd en ongevraagd — vanaf 19 december 2014. Verder worden personen geïnterviewd en kan er kennelijk worden getwitterd. Iedereen die daaraan een bijdrage heeft geleverd, wordt uitgenodigd (in 2016) voor een feestelijke bijeenkomst in het nieuwe gebouw van de Hoge Raad: het “lichtpaleis” aan het Korte Voorhout. Op dat moment zal worden bekend gemaakt wie “de beste “watcher” van de belastingkamer” is. Geïnteresseerden zullen bepalen wie de belastingkamer op de meest innoverende, stimulerende of kritische wijze volgt. Uit de fiscale overlevering heb ik altijd begrepen dat die eer toekwam aan J.E.A.M. van Dijck. Nadat leden van de Hoge Raad kennelijk hadden aangegeven dat hij werd beschouwd als de spreekwoordelijke luis in de pels (waarmee werd beoogd hem een compliment te geven) repliceerde hij met de vraag hoe de Hoge Raad zich in dat verband als de pels durfde te afficheren. Aannemende dat die geuzenterm “luis” tot in de eeuwigheid aan hem zal toekomen, wil ik hierbij een poging doen mezelf op te werpen als “watcher”.

Om mijn “innoverende, stimulerende en/of kritische volgwijze” te etaleren, vraag ik aandacht voor het fiscale arrest van de Hoge Raad van 14 november 2014 (ECLI:NL:PHR:2014:1179). Ik durf niet stellig te schrijven dat het arrest werd gewezen door de belastingkamer. De “spelers” bij dit arrest hebben namelijk allemaal een civiele achtergrond. De conclusie was van Advocaat-Generaal Hammerstein (ECLI:NL:PHR:2014:1179), die doorgaans concludeert in civiele zaken voor de eerste kamer. Het betrof zeker een fiscale procedure, maar de zetel bestond uit de raadsheren E.J. Numann, C.A. Streefkerk, G. Snijders, G. de Groot en M.V. Polak. Uit de pagina van de Hoge Raad op www.rechtspraak.nl blijkt dat dit allemaal raadsheren zijn van de eerste (civiele) kamer. Ik weet niet of ik me nu al heb gediskwalificeerd als “watcher” van de *belastingkamer*. Het antwoord op de vraag of ik de belastingkamer “watch”, kan worden gevonden in het Reglement van Inwendige Dienst van de Hoge Raad der Nederlanden ex art. 75 lid 4 Wet op de Rechterlijke Organisatie (*Staatscourant* 147 van 1 augustus 2008). Ingevolge art. IV neemt de derde meervoudige (belasting)kamer kennis “van de eis tot cassatie van uitspraken van een bestuursrechter als bedoeld in artikel 1:4, lid 1, van de Algemene wet Bestuursrecht”. Dat daarop een uitzondering mogelijk is, wordt in art. IX lid 2 bepaald: “Een kamervoorzitter die van oordeel is dat een bepaalde zaak, hoezeer zijn kamer ingevolge dit reglement tot kennismaken daarvan geroepen is, beter door een andere kamer kan worden beslist, verwijst deze zaak naar die kamer, die alsdan daarover beslist in de hoedanigheid van de ingevolge dit reglement

daartoe geroepen kamer, met inachtneming van alle wettelijke voorschriften en intern administratieve regels welke die kamer zou hebben moeten in acht nemen.” Geconcludeerd kan worden dat de eerste (civiele) kamer hier heeft beslist volgens de regels van de derde (belasting)kamer. Dat mijn “watchen” toch zou moeten kwalificeren in het kader van de prijs, volgt uit het feit dat ik tracht te beredeneren waarom de kamervoorzitter van de *belastingkamer* heeft besloten de fiscale zaak toch over te dragen aan de eerste (civiele) kamer. Het betrof immers een cassatieberoep naar aanleiding van een uitspraak van de belastingkamer van het Hof 's-Gravenhage waarin een aanslag onroerendezaakbelastingen en de beschikking WOZ centraal stonden. Een duidelijke zaak dus voor de belastingkamer van de Hoge Raad.

Het was kennelijk volgens de kamervoorzitter beter de zaak te laten beslissen door andere raadsheren dan de fiscale raadsheren. But why!? Het arrest biedt geen aanknopingspunten voor deze opzienbarende stap. A-G Hammerstein licht een tipje van de sluier in noot 4 van zijn conclusie als hij schrijft dat de rechtbank te Haarlem deze zaak “wegens betrokkenheid ingevolge artikel 6, lid 2, van het Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen (oud) ter zitting heeft behandeld op de rechtbank te 's-Gravenhage”. De A-G stelt tevens vast dat de zaak ook is behandeld door een Haagse rechter. In voornoemd besluit werd bepaald dat zaken waarbij personeel van de rechtbank of het arrondissementsparket betrokken is, in een nevenzittingsplaats buiten het arrondissement kunnen worden behandeld. Uit de conclusie van de A-G kan voorts worden opgemaakt dat ook de Gerechtshoven nog hebben gecorrespondeerd over de vraag of de zaak in hoger beroep in Amsterdam of in 's-Gravenhage diende te worden behandeld. De A-G leidt uit het feit dat de zaak aanvankelijk in Amsterdam, maar uiteindelijk toch in 's-Gravenhage werd berecht, af dat ook in deze fase “de betrokkenheid” een rol heeft gespeeld. In het licht van het voorgaande is mijns inziens de conclusie gerechtvaardigd te stellen dat “de betrokkenheid” ook in de cassatieprocedure een rol heeft gespeeld in die zin dat alle fiscale raadsheren werden “vervangen”. Het zou kunnen zijn dat één van de raadsheren van de belastingkamer van de Hoge Raad de procedure heeft gevoerd. Mogelijk was hij/zij voordien werkzaam bij het Hof in Amsterdam. De betrokkenheid bij de rechtbank zou dan kunnen voortvloeien uit (familiaire) banden met iemand die daar werkzaam is/was. Aannemelijker is dat het een (fiscale) Advocaat-Generaal bij het Parket bij de Hoge Raad betreft. Die gedachte vloeit ook voort uit de “stijl” die kan worden afgeleid uit het volgende citaat uit de uitspraak van het Hof: “4.2. (...) Belanghebbende concludeert dat de Heffingsambtenaar maar wat doet, hoewel hij weet dat zijn waardering ook bepalend is voor diverse andere belastingen. Daarbij valt op dat hij nooit in het voordeel van de burger maar wat doet.” De treffende frivoliteit in de schrijfstijl in combinatie met de doorwrochte vernieuwende inhoudelijke verweren, wijzen in combinatie met de woonplaats van de belanghebbende wel in een bepaalde richting.

Uitgaande van het laatste bewijsvermoeden, rijst de vraag of het beter is dat de derde (belasting)kamer geen arresten wijst in procedures waarbij een (fiscale) A-G is betrokken? Een A-G is er wel aan gewend dat de Hoge Raad niet al zijn of haar juridische opvattingen omarmt en onderschrijft. Dat zal een A-G nog beter begrijpen als hij geen objectieve conclusie aan de Hoge Raad voorlegt, maar een beroep- of verweerschrift in cassatie. De kamervoorzitter van de belastingkamer zal met name hoofdbreken hebben gehad omtrent de positie van de wederpartij van de A-G. Die afwegingen zullen wellicht tot de “doorverwijzing” naar de eerste (civiele) kamer hebben geleid. Mijns inziens is van het grootste belang dat de onafhankelijke positie van het parket, en daarmee van de (fiscale) A-G's, ten opzichte van de (belastingkamer van de) Hoge Raad wordt benadrukt. De “verwijzing” naar de civiele kamer geeft het verkeerde signaal als daaruit kan worden afgeleid dat ook de kamervoorzitter van oordeel is dat de

fiscale A-G's zo dicht bij de Hoge Raad staan dat een wederpartij de gerechtvaardigde vrees kan hebben dat geen sprake is van rechterlijke onpartijdigheid. Het signaal zou moeten zijn dat een fiscale A-G geheel onafhankelijk is van de Hoge Raad en de Hoge Raad dus ook geheel los staat van het parket. Bij een dergelijke strikte gescheidenheid kan voor een gerechtvaardigde vrees geen enkele aanleiding bestaan en kan een verwijzing naar de eerste kamer achterwege blijven.

Hierbij roep ik eenieder op, behoudens de fiscale A-G's want die staan in dit verband dan weer wel te dicht bij de jury van de Hoge Raad, inhoudelijk bij te dragen aan het cyber amicorum. Bij gebreke aan andere inzendingen zal mijn overwinning immers minder glans hebben. Zelfs als ik zou verliezen, hoogmoed komt zoals bekend altijd voor de val, heb ik in ieder geval mijn toegangsbewijs tot het nieuwe lichtpaleis van de Hoge Raad zekergesteld.

Voetnoten

[\[1\]](#)

Hoogleraar formeel belastingrecht aan de EUR en fiscaal advocaat bij De Bont Advocaten te Amsterdam.